

СКОРОТЕЧА.

(Courier.)

Число 37.

Четвртакъ, 5. Новембра 1842

Год. II.

Поэзія есть цвѣтъ, вершина слова, вѣнецъ словесности народа.

Бодянски.

НАРОДНА ПЕСМА СРБСКА.

Драгій драгой ситну книгу пише,
„Драга моя јси л' се удала?
Ова ићу другу книгу пише:
„Драго мое, живо злато мое,
„Ја се чудимъ што ми ты не пишешь,
„Ил' по птици коя небомъ лети;
„Заръ є у граду папиръ поскуніо,
„Ил' у граду писати не даду,
„Ил' є у граду понестало тиите?
Драгій драгой онєтъ книгу пише:
„Драга моя, жива жеља моя,
„Ин є у граду папиръ поскуніо,
„Инт' у граду писати не даду,
„Инт' є у граду понестало тиите;
„Већ да є папиръ полѣ до Сомбора,
„Да су пера соколова крила,
„Да є тинта дуванъ вода ладна,
„Јоштъ ти не бы исписао јда,
„Бољко є на момъ срцу драга.

саобщито
Д. Поповићъ

НАРОДНО НОШИВО.

(Съ образомъ бр.2.)

Као што є Добровски свога „Славина“ међу славенску браћу, тако и я тебе, Личка Србкињо! шилјимъ међу славенске сестре, одъ кои си крозъ столѣтія тако одѣљено живила, да ће те оне садъ једва познати. Зато ће быти нуждно, да, гдигодъ дођешъ, свѣтъ неизгубишъ, и да назавши „желимъ вамъ добаръ данъ, миръ и слогу!“ одма, но смирено кажешъ јимъ: „И самъ млада Србкиња изъ села Срба Србске компаније Личке регементе, и дошла самъ васъ посѣтити, те да се мы међъ собомъ барамъ

упознамо, кадъ наасъ страный неће да познаду“. Но будићи, да си ты врло шарено обучена а што є шарено, то є дражестно за око, и побуђуе любопытство, зато ћешъ морати твоје ношиво свуда сама толковати. „На глави“ реци „носимъ црвену капу одъ скерлета, коју самъ я сама начинила, свиломъ, концемъ и срмомъ разно извезла, и грошићи (у мѣсто дукаты) украсила. Подъ вратомъ носимъ куповне струке, а мало ниже ћендаръ или ћерданъ; ћроморамъ поредъ украса беле новице за приве дане да чувамъ. Подъ овимъ носимъ на кошуљи, коју самъ сама откала, једну мараму као попршијакъ а за шареный појасъ, когъ двѣ токе скопчаваю, задѣла самъ двѣ мараме, кое ми низъ прегачу или кенцелю выше. И ову самъ, реци, я сама откала, вуненомъ прећомъ разно обоядисаномъ, и свиломъ извезла, а ризомъ и срмомъ изкитила, къ чему докъ сзе сврнимъ мѣсецъ дана времена требамъ. На себе самъ обукла зубунъ, когъ самъ сама откала, и почемъ самъ га дала у „валичи“ увалјати, чивитомъ самъ га оплаветнила, скроила самъ га, сашила, а кончама снабдѣла и иначе украсила. Опанке ми є начинјо отацъ изъ воловске коже, и поплео јй є ягненомъ опутомъ. Чарапе пакъ сама самъ оплела, а „грлиће“ самъ ризомъ накитила. За појасомъ имамъ преслицу, на којој истомъ ево за прегачу обоядисану вуну нлити вуницу предемъ. Ј къ вама, миле сестре мое, съ

преслицомъ долазимъ, ёрбо то є кодъ на съ такова „мода“; а мыслимъ да є тако и кодъ въсъ: зато ћете ми оваковий долазакъ и оправити. Овако се я Недельомъ, а скоро и свакій данъ носимъ.“ Тако моя Личанко! путуй срећно, и вратисе брзо натрагъ, но доведи на свакій иачинъ преко Скоротече по коју сестру изъ осталы србославенски предѣла, или баремъ некъ ти обећаю, да ће за тобомъ доћи; ёрбо сви ји мы јамо жельно очекуемо.

А. Андрић.

ПОВѢСТЬ ВѢРОИСПОВѢДАНИЯ.

(конацъ)

Исто се тако може познати, како-
вый утокъ различность народа и овы мыш-
леня начини на ныово вѣроисповѣданїе имаю,
кадъ се разностручни они образи по-
смотре, подъ коима имъ є будућегъ пре-
когробногъ живота блаженство представ-
љено и проповѣдано. Мудраци су и за-
коноучительни предавали и учили, да съ
оне странегроба юштъ једно много савр-
шеніе станѣ живота люде очекује. Као
прави мудраци морали бы увидиги, да
се за једанъ духъ, кои срушено тѣло
своје остави, то высочје будуће благопо-
лучје или блаженство текъ у јаснѣмъ
познанству и у непоколебимѣмъ самодѣй-
ству сасгаяти мора: но да су они то тако
просто и голо представили, то бы се заиста
већа часть людства, комъ є вишедо укива-
ња, него до мышленя, за тимъ мало повела.
Зато су морали ову истину, и ма после
смерти болѣга живота подъ видомъ
таковы ствариј представљати, у коима су
народи имъ овде на земљи обычно скро-
по сву срећу и благополучје полагали и
находили. Што имъ є народъ овде на
земљи уважавао и радо имао, то су му
представљали, да ће на ономъ свѣту све
то двоиномъ и троиномъ болѣ наћи.
Одовудъ се налази у многимъ вѣроиспо-
вѣданьма крайнѣ чувствено плотско и
грубо о будућемъ блаженству представ-
љају. Ёрбо народи, коима се ово препо-

давало, све свое блаженство и благопо-
лучје находили су у чувственомъ и плот-
скомъ задовољству. Зато ће се по вѣри
нѣки народа не само на небу оштро свира-
ти, сирати и пѣвати, него ће се юначки и
вести и пити тако, да ће семили блажени-
ци да и исподъ астала ваљати. И будући
се ово безъ тѣла чинити не може, зато се
морало рећи, и обрећи, да ће и тѣло у
прегробной бывшой својој природи ожи-
вити и устати. Ови примѣри, сине, могу
те увѣрити, како су мудраци и вѣроу-
чительни юштъ съ почетка, при преда-
ваню кое истине, морали на опрезу бы-
ти, да не бы противословили ономъ на-
чину мышленя, кои є уобщите кодъ народа
царствовао. Шта ваше, морали су
се често и по владајућемъ у народу су-
евѣрю управљати, и ово у вѣроисповѣ-
данју народа неповредимо оставити. Че-
сто су се морали претварати као да су
и они тогъ истогъ суевѣрија, а овамо су
о истребљенiu тога потайно радили. Та-
ко є бионѣкѣй мудрацъ, кои се, напавъ
да му народъ зле духове, зовоме бѣсове,
вѣрује, свойски подухватијо таково вѣро-
ванїе искоренути; но ніе смѣо народу му,
безъ сзакогъ околиша, у очи рећи „не је-
ма бѣсова“, као што мы садъ и кажемо
и вѣрујемо; него се мсрго сећимъ задо-
вљити учени га и увѣрјавајући, да ти
исти бѣсови подъ владомъ божијомъ стоје,
и да безъ божије волје не могују одма-
ништа шкодити и наудити. И тако о-
слони ово начинеј разумъ да ће овай
истину ову съ временомъ и самъ дозна-
ти и суевѣрије оставити.

ЗА ПСИХОЛОГИЈУ ЛЮДИЈ.

съ измачкогъ одъ П. I. X.

Едно дѣте одъ свои 12 година, којегъ
є стасъ, говори, и одело имућно станѣ
показивало, буде недавно као битанга
узећено, и предъ паризкиј полицијанији
судъ доведено. Сирото дѣте тако є одъ
страха дрктало, да ни самъ благај говори

предсѣдниза тужно му станѣ утишати мого нѣ, но јошъ већма вумношавао.

Предсѣдникъ. Ты си око попоћи, најизномъ друму ухваћенъ: што си се туда скитао?

Дѣт. Есть господине предсѣдническо ми је казано... али я знаю нисамъ... Одвећь ми је жао!

Пр. Но требало бы да знашъ, да очино обталиште безъ његовогъ знания ставити несмешъ.

Дѣт. Ј самъ јошъ изъ јутра одъ куће отишо, ћръ самъ врло несрећанъ био, па увече се нисамъ смео вратити.

Пр. Ты велишъ да си несрећанъ? Вальда отацъ съ тобомъ оштро поступа... туче л' те?

Дѣт. О Боже! да како, и товорло често! — врло често!

Пр. А зашто те туче?

Дѣт. Ништа неодговори, но само је горке сузе низъ образе лило.

Пр. Умирише, мое дѣте! Небойсе, само ми кажи, има л' право отацъ што те бије!

Дѣт. Нема, г. предсѣдническо! је све чинимъ, што мугодъ изъ очју видити могу; ја исто тако идемъ у школу, ко и мой братъ; учитељи су самномъ задовољини. Ја незнамъ чиме отца тако срдимъ; ал' онъ мене неволе као брата могъ.

Отацъ дѣтета доведенъ буде, да свѣдочи.

Пр. Ваше је дѣте као скитница ухвачено: зашто је побѣгло одъ васъ?

Отацъ. Ј незнамъ, г. предсѣдническо!

Пр. Дѣте каже, да га нисте любили, да сте га несрећнимъ чинили, и безъ узора били.

Отацъ ћути.

Пр. Говорите! — Дѣте тако добру и умиљату спољашност има, да се његовимъ рѣчица сасвимъ вѣровати може. Ако је истина, што каже, то намъ се чини поступање ваше ненонято.

От. Г. предсѣдническо! мој противна воля спрама њега яча је одъ мене, я не-

могу то дѣлати, макаръ што бы радо хотѣо. Сасвимъ ми је немогуће.

Пр. (збильски) Ни једанъ паметанъ човекъ тако неговори.

От. Па опетъ је тако!

Пр. Изјавите намъ узоракъ ваше мржње. Морате ма какавъ имати.

От. Рођенъ дѣтета тога стало је живота матере му. То немогу заборавити. Кадъ га годъ видимъ понавља ми се жалостъ за њомъ.

Пр. То вами вѣрујемо; ал' опетъ треба да паметно радите. Заръ је дѣте вашој несрећи криво?

От. Вы имате право, г. предсѣдническо! али нисамъ доста господаръ одъ самога себе. Ја самъ любио моју жену изнадъ свега.

Пр. Башъ зато треба да наклоност обоемъ дѣтету имате.

От. Истина, ал' мржњу обуздати немогу.

Пр. Немойте опетъ тако говори! Ако нисте господаръ одъ мржње, то треба да господаръ одъ ваши гибана будете, и то се неможе опростићи, што малогъ непрестано бијете. Заръ га нетреба доста жалиги, што је матеръ, а съ њомъ и любавь отца изгубио? — Хоћете л' дѣте опетъ къ себи узети?

От. Дабогме, г. предсѣдническо!

Пр. Но добро пазите... кадъ га настрагъ узимате, за једно се и обvezуете, да ћете съ њимъ праведно и благо поступати.

От. Есть г. предсѣдническо!

Пр. Немойте више родитељске дужности зaborавити; па идите садъ съ дѣтетомъ кући. — Знайте такоћеръ да је најбољи начинъ драгу покойницу поштовати тай, кадъ иће заоставше дѣте срећнимъ учините! — Сећајтесе рачуна, кои ћете њој предъ божјимъ престоломъ о дѣтету дати морати!

Отацъ јако побуђенъ обећа предсѣднику, да ће съ оба дѣтета равномъ нѣжносћу поступати.

Пр. Судъ је готовъ.

Отацъ оде съ дѣтетомъ, више га пут топло затривши.

ГЛАСОНОША.

228

Будимъ. Всёлдъ Благоутробио — Милютина Інтімата отъ м. Марта о. г. № 10977. прители су у помоћ на зданѣ Епіскопске Резиденте: Нѣгово Высокопреосвященство Епіскопъ Господинъ Платонъ. — Ч. М. Крунедолъ. — Ч. М. Лепавина. — С. Веспрімска Вармеђа. — С. Пештанска Вармеђе Окружје Кечкеметско. — Ил. Магистратъ Темишварскій. — Общества: Будимско; Сент-Андрејско; Помазско; Калазско. — Бл. Гд. Научелъ Конђа, Адвокатъ, Гражданинъ Будимскій. — Почт. Г. Феодоръ Бошњакъ изъ Крижевца. —

(Продужение слѣдуе.)

Пешта 1 т. м. Незаборављномъ покойнику нашемъ Сави Тюкюли, као свомъ многозаслуженомъ предсѣдателю, Матица Србска дана је парастось дала. Овому, као и предидујемъ богослужењу присудствоваше Нѣг. Высокопр. г. Епіскопъ Платонъ Атанацковић. Узвишене на среди цркве катафакта и пѣвничне стране била су чијомъ застрте. Како на обадвѣма пѣвницама, тако и на све четири стране одъ катафакте виђаше се грбъ покойника съ подписомъ. На последњој подигнутѣј био је крстъ съ флоромъ, до којегъ је коливо почивало. Поредъ истога съ обе стране су гореле свеће, а поредъ ових гг. Матичари држали су велике машале. Све је ово на жалост и туту побуђивало, све је то сузе изъ очију присудствуюћима терало, кои је толика множина била, да доцнѣ дошаши ни кодъ вратама ћеста неимадоше. Међу многимъ одличнимъ особама, кое су овде последњу почесть уважаемомъ покойнику учениле, видисмо и нашегъ Врховногъ школа Надзирателя, г. Евгенија одъ Турковића, великогъ почитателя и пријателя покойника. — При концу жалостногъ овогъ позорја г. Любомиръ Радивојевић, слушателъ лѣкарства, говорио је пуно жалости и ту же слово, којо је као признателанъ питања за великимъ своимъ, а и цѣлога србскога рода добротворомъ осећао. Неживи намъ Тюкюлија Сава, али живе нѣгова неумрла дѣла, која ће и последњѣ србче нароњивати, да съ нама рекне: Слава му! —

После свршеногъ паастоса држала је Матица Србска подъ предсѣдништвомъ Нѣг. Высокопр. г. Епіскопа Платона Атанацковића свое изванредно главно засѣданје, где је секретаръ мати-

чинъ г. Теодоръ Павловић на латинскомъ езику прочитао тестаментъ неумрлогъ Тюкюлија Саве. На што је Матица Србска устила Высокопреосвештеногъ свогъ г. Предсѣдателя обећала се, да ће са повѣрнимъ јој силнимъ имањимъ онако посупати, како ће јој предъ Богомъ и народомъ савѣтъ чиста быти!

Пешта. Одъ давна нје тако злочестъ вашаръ вспао, као гадашњије Леополдовъ. Трговаца је врло мало было, продаје никакве; једина вуна и шиншарке по необычной цѣни разпачане су. Премда познате околности србске препречивале су, да тамошњи трговци, кои знаменито количство аустријанске робе троше, на пазаръ стигли нису, иначъ смо ји вѣколико видили, ако и найманъ изъ Бѣограда. Но тому се чудити нје; јеръ у исто доба тамо је чинјена најсјајнја свечаност — миропомазање новоизбраногъ Княза, што ће у кроники Србской најдичије место заузимати.

Пешта. Као што се говори, овде је пре и вѣколико дана, на мигъ бечке полиције, једнъ трговацъ затворенъ, који одавна прадаваше крађенъ еспанцъ. Овай су му бечки и пештанска трговачка калфе изъ дућана свои принципала доносили.

Пешта. Време кодъ насъ попушта, али је велика лапавица съ магломъ. Ономадне (28 пр. м.) съ кишомъ и снѣгомъ видисмо мунђ, и чусмо грмљину.

ПУТЬ ПО СВѢТУ.

(Изъ Торне) јављају, да је за коперниковъ споменикъ већъ скупљено 4679 талира. Само је у Руској съ допуштенемъ царскимъ скупљено до 1445 талира.

(У Атени) саставило је се друштво једно, кое представља на театру позорја у старомъ еланскомъ езику.

(Райскe новинe) пишу, да кнезъ Милошъ, верачујући му добра, која у Влашкој има, ужива само годишњи доходакъ одъ 140 000 дуката. Невѣрујемо, да који изгнанији ће кралјевску племену у Европи толико доходка има.

(У Наполю) г. 1841 1 јануара било је 337.865, а 1 јануара ове године 338444 житеља.

(Брой епромаха) у Паризу по списавија ма различни благодетелни заведенија износи 70.000 јша.

Издаватељ Димитриј Јовановић. Учредникъ Милошъ Поповић (Bastei Gasse Nr. 349)

У ПЕШТИ, словима Баймоловымъ.